

ÜNİVERSİTE BAYAN FUTSAL TAKIMI SPORCULARININ EPISTEMOLOJİK İNANÇLARININ BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Hakan Salim ÇAĞLAYAN, Bekir MEHTAP

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; futsal oynayan bayan öğrencilerin epistemolojik inanç düzeylerini belirlemek; epistemolojik inançlarının bazı değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını araştırmaktır.

Araştırma, genel tarama modeline dayalı olarak yürütülmüş ve 1-4 Nisan 2008 tarihleri arasında Selçuk Üniversitesi'nde düzenlenen "Üniversitelerarası Salon Futbolu Bayanlar Grup Birinciliği"ne katılan 10 üniversitenin 109 sporcusu üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada gereksinim duyulan veriler; Schommer (1990) tarafından geliştirilen, Deryakulu ve Büyüköztürk (2002, 2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Epistemolojik İnanç Ölçeği (EİÖ)" ve kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş ve analizde ikili küme karşılaştırmaları için t testi; üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmış, anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır.

Araştırma sonucunda; bayan futsal oyuncularının epistemolojik inanç boyutlarından "öğrenmenin çabaya bağlı olduğu inanç"larının ve "öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç"larının, "tek bir doğrunun var olduğuna inanç"larına göre daha gelişmiş düzeyde olduğu; epistemolojik inançların her üç boyutunun da bölüm, yaş ve sınıf düzeyine bağlı olarak gelişim göstermediği; "eğitimde spor aktivitelerinin önemli olup olmadığı" düşünme düzeylerine göre ise "öğrenmenin çabaya bağlı olduğu inanç" ve "tek bir doğrunun var olduğuna inanç" boyutlarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Epistemolojik inanç, futsal, bayan.

THE INVESTIGATION OF EPISTEMOLOGICAL BELIEFS OF FEMALE UNIVERSITY FUTSAL TEAM PLAYERS IN TERMS OF SOME VARIABLES

ABSTRACT

The aim of this study was to determine the epistemological beliefs levels of the female students playing futsal and to investigate differentiation of their epistemological beliefs according to some variables

The research was conducted based on the general survey methods and performed on 10 university team's 109 players participating in group matches of University Futsal Championship organized in Selçuk University on the date of 1-4 April 2008.

Epistemological Beliefs Questionnaire which was developed by Schommer (1990) and adapted to Turkish by Deryakulu and Büyüköztürk (2002, 2005) and personal data form were used in the study. It was determined that the datas show normal distribution. T-test was used for the comparison of binary clusters and One way Analysis of Variance (ANOVA) was used for the comparison of three or more clusters. Significance level was 0,05 for the statistical analysis.

As a result of this research, that was determined that "the belief of learning depends on effort" and "the belief of learning depends on ability" of epistemological belief dimensions of female futsal players are advanced level more than their beliefs that there is only one unchanging truth and each of three dimensions of epistemological beliefs did not show improvement according to section, age and grade level. The significant differences was found on the dimensions of "the belief of learning depends on effort" and "the belief that there is only one unchanging truth" according to thinking levels of whether the sport activities are important in education.

Key Words: Epistemological beliefs, futsal, female.

GİRİŞ ve AMAÇ

“Çağdaş eğitim anlayışı; eğitimcinin öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, sosyal ve fiziksel farklılıklarını; özellikle öğrenmeyi öğrenen bireylerin yetiştirilmesinde öğrencilerin bilme ve öğrenme ile ilgili inançlarını, yani epistemolojik inançlarını ve bu inançların gelişiminde önemli etkiye sahip olan diğer faktörleri dikkate almasını zorunlu kılmaktadır” (1,2).

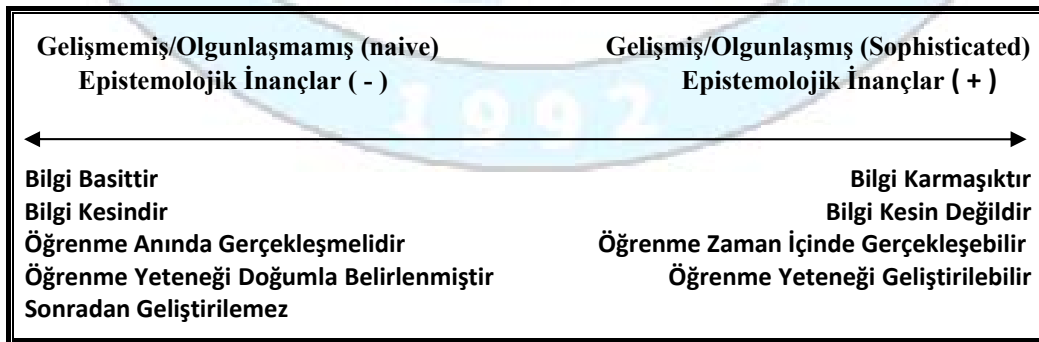
“Epistemolojik inançlar kısaca bireylerin, bilginin ne olduğu konusundaki fikri, bilme ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ile ilgili öznel inançları olarak tanımlanabilir. İlgili literatürde, bireysel özellikler arasında yer alan epistemolojik inançların öğrenme üzerinde önemli etkisi olduğu ve epistemolojik inançları gelişmiş öğrencilerin öğrenme konusunda daha başarılı oldukları vurgulanmaktadır” (3,4,5).

“Epistemolojik inançlar, eğitimcilerin program geliştirirken yapacakları etkinlikleri bütünüyle etkileyeceğini tanımında barındırmaktadır. Son yıllarda üniversite öğrencilerinin epistemolojik gelişimleri ve inançlarına yönelik gittikçe artan bir ilgi söz konusudur. Bunun nedeni, öğrenmede önemli bir bireysel farklılık alanı olarak kabul edilen epistemolojik inançların, öğrenme-öğretme süreci ve bu sürecin olmazsa olmazı program geliştirme üzerinde oldukça önemli etkileri olduğunun araştırma sonuçlarına bağlı olarak ortaya konulmuş olmasıdır” (6).

Kendinden önceki araştırmalardan yararlanan Schommer (1990) “kuramsal olarak 5 boyutlu bir epistemolojik inanç modeli oluşturmuştur. Bu modelden yola çıkarak oluşturduğu Epistemolojik İnanç Ölçeği beş ana bölümden oluşmaktadır ve bireyin ‘bilgi’ ve ‘öğrenmeyi’ nasıl algıladığı ile ilintilidir. Ölçek; bilginin yapısı, kesinliği, kaynağı, öğrenme üzerindeki denetim ve bilginin edinilme hızı üzerinde durur” (7).

Bu beş boyut Schommer’ın çalışmasının başlangıç noktasını oluşturmuştur. Schommer, “bu beş epistemolojik inanç boyutunun geçerliğini test etmek ve üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançlarının doğasını ortaya koymak amacıyla bu boyutlarla ilgili 63 maddeden oluşan ve günümüzde çok yaygın biçimde kullanılan bir *Epistemolojik İnanç Ölçeği* geliştirmiştir” (8,9,10,11,12,13).

“Daha sonra bu beş boyutlu yapının geçerliğini sınamak ve öğrenme süreciyle ilişkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği çeşitli araştırmalar sonrasında epistemolojik inançların; *Bilgi Basittir*, *Bilgi Kesindir*, *Öğrenme Hemen Gerçekleşir* ve *Öğrenme Yeteneği Doğustandır* adını verdiği dört bağımsız boyuttan oluştuğunu ve her bir boyutun öğrenme üzerinde farklı etkileri bulunduğunu ortaya koymuştur”. Aşağıdaki şekilde Schommer’ın (1990) “dört boyutlu modelinde yer alan inanç boyutları verilmektedir” (4).

Şekil 1. Schommer’ın dört boyutlu epistemolojik inançlar modeli.

Schommer’ın, “epistemolojik inançları belirlemede kolayca kullanılacak bir ölçek geliştirmesinden sonra bu inançların oluşumunda hangi temel etmenlerin etkili

olduğu, öğretme-öğrenme süreci üzerindeki etkileri ile diğer bireysel farklılıklarla ilişkilerini inceleyen araştırmalar hız kazanmıştır” (4,8).

Futsal ise kısaca; “birbirine eşit 20 dakikalık iki devreden oluşan; topun oyun dışındayken kronometrenin durdurulduğu; biri kaleci olmak üzere her biri en çok 5 oyuncudan oluşan iki takım arasında oynanır” (14).

“Futsal'ın (salon futbolu) geçmişi 1930 yılına, Uruguay Montevideo'ya kadar uzanmaktadır. O tarihte futbol antrenörlüğü yapan Juan Carlos Cariani, YMCA derneklerindeki gençler için futbolun beşer kişilik bir versiyonunu uyarlamıştır. Maçlar basketbol sahası boyutlarındaki açık ve kapalı alanlarda oynanmıştır. Futsal ismi ise bu oyun için kullanılan uluslar arası bir terimdir. Kökeni İspanyolca ya da Portekizce'deki 'Futbol' veya 'Futebol' ve Fransızca veya İspanyolca'daki 'Salon' veya 'Sala' kelimelerinden gelmektedir. Cariani'nin uyarladığı oyun, Güney Amerika'da, özellikle de Brezilya'da çok hızlı bir gelişim kaydetmiştir. Futsal sayesinde gelişim kaydeden yetenekleri Brezilya Futbolu'ndan çıkan yıldızlarda açıkça görebilmekteyiz. Pele, Zico, Socrates, Bebeto gibi önemli Brezilyalı yıldızların yeteneklerini futsal ile geliştirdikleri bilinmektedir. Futsal, günümüzde FIFA'nın şemsiyesi altında tüm dünyada gelişim kaydetmektedir” (15).

“Futsal günümüzde, sakatlanma riskinin en aza indirildiği, tekniğin ve yaratıcı zekânın çok daha ön plâna çıktığı bir spor dalı hâline gelmiştir. Futsal, beceri, zeka ve dayanıklılık gerektiren bir oyundur” (16).

“Ülkemizde dönem dönem amatör olarak oynanmış olan futsal sporu için ilk profesyonel oluşum 2005 yılında Türkiye Futsal Milli Takımı'nın kurulması ile gerçekleşmiştir. 2 Mart 2009'da ilk resmi maçlar ile 'Efes Pilsen Futsal Ligi' kurulmuş ve Türkiye'de kulüpler seviyesinde profesyonel futsal dönemi başlamıştır” (17).

Bu bilgiler ışığında araştırma; eğitimleri sırasında üniversitelerini beceri ve yaratıcı zekanın ön plana çıkarılmasına imkan tanıyan bir spor dalı olan futsal branşında temsil eden bayan öğrencilerin, öğrenme üzerinde önemli etkisi olduğu düşünülen aynı zamanda da bireysel özellikler arasında yer alan epistemolojik inançlarının belirlenmesi ve bu inançlarının bazı değişkenlere göre farklılaşım farklılaşmadığının araştırılması amacıyla yapılmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli ve Çalışma Grubu

Genel tarama modeline dayalı olarak yürütülen bu araştırma; 1-4 Nisan 2008 tarihleri arasında Selçuk Üniversitesi'nde düzenlenen “Üniversitelerarası Salon Futbolu Bayanlar Grup Birinciliği'ne katılan 10 üniversitenin 109 sporcusu üzerinde gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubunu oluşturan ve müsabakalara katılan sporcuların üniversitelere göre dağılımı aşağıdaki şekildedir:

Tablo 1. Araştırma Grubunu Oluşturan Sporcuların Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	N	%
Adnan Menderes Üniversitesi	4	3,7
Boğaziçi Üniversitesi	10	9,2
Celal Bayar Üniversitesi	11	10,1
Çanakkale 18 mart Üniversitesi	12	11,0
Dumlupınar Üniversitesi	13	11,9
Ege Üniversitesi	12	11,0
Kocaeli Üniversitesi	12	11,0
Muğla Üniversitesi	12	11,0
Selçuk Üniversitesi	11	10,1
Trakya Üniversitesi	12	11,0
Toplam	109	100,0

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada gerekli bilgileri toplamak amacıyla, Kişisel Bilgi Formu ve Epistemolojik İnanç Ölçeği kullanılmıştır.

Epistemolojik İnanç Ölçeği: Araştırmada, öğrencilerin epistemolojik inançlarını ölçmek amacıyla Schommer (1990) tarafından geliştirilen⁽⁸⁾ ve Deryakulu ve Büyüköztürk (2002) tarafından⁽³⁾ “Türk Üniversite öğrencileri üzerinde geçerlik ve güvenilirliği saptanan Epistemolojik İnanç Ölçeği (EİÖ) kullanılmıştır”. Özgün ölçek “Öğrenme Yeteneği Doğustandır (Innate Ability)”, “Bilgi Basittir (Simple Knowledge)”, “Öğrenme Hemen Gerçekleşir (Quick Learning)” ve “Bilgi Kesindir (Certain Knowledge)” olmak üzere dört faktörden oluşmaktadır⁽⁸⁾. Ölçek Türkiye’ye uyarlandığında kültürel farklılıklardan dolayı “Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğuna İnanç (ÖÇBOİ)”, “Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğuna İnanç (ÖYBOİ)” ve “Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç (TBDVOİ)” olmak üzere üç faktörden oluşmaktadır⁽³⁾. Ölçek, (1) Kesinlikle Katılmıyorum ile (5) Kesinlikle Katılıyorum arasında değişen 5 dereceli Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin bütününden alınan toplam puanlar genellikle pek kullanılmamaktadır. Bunun nedeni, “ölçeğin her bir faktörünün diğer faktörlerden bağımsız bir inanç boyutunu ölçüyor olması ve her boyutun öğrenme üzerinde farklı etkileri olduğunun saptanmasıdır”⁽⁸⁾.

Ölçeğin “Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğuna İnanç” adlı birinci faktöründe 17’si olumsuz, 1’i olumlu toplam 18 madde bulunmaktadır. Ölçeğin “Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğuna İnanç” adlı ikinci faktöründe hepsi olumlu toplam 8 madde yer almaktadır. Ölçeğin “Tek bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç” adlı üçüncü faktöründe ise hepsi olumlu 9 madde bulunmaktadır⁽³⁾. **“Ölçeğin her bir faktöründen alınan yüksek puan, bireyin o faktöre ilişkin olgunlaşmamış / gelişmemiş (naive) inançlara sahip olduğunu, düşük puan ise bireyin o faktöre ilişkin olgunlaşmış / gelişmiş (sophisticated) inançlara sahip olduğunu göstermektedir.** Özgün ölçeğin test tekrar test güvenilirliği .74’tür, faktörlerin güvenirlik katsayıları ise .85 ile .63 arasında değişmektedir”⁽¹⁰⁾. “Uyarlanan 35 maddelik ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayıları birinci faktör için .83, ikinci faktör için .62, üçüncü faktör için .59 ve ölçeğin bütünü için ise .71 olarak hesaplanmıştır”⁽³⁾.

Deryakulu ve Büyüköztürk (2005) tarafından⁽¹⁸⁾ EİÖ’nin daha önce belirlenen yapısının geçerliliğine ilişkin tekrar bir çalışma yapılmıştır. “Yapılan çalışmanın faktör analizi sonuçlarına göre bir maddenin (24.madde) ölçekten çıkması ve bir maddenin de (10. Madde) farklı faktörde (1. faktörden, 2. faktöre geçmesi) yer alması dışında EİÖ’nün üç faktörlü yapısının korunduğu belirlenmiştir. 34 maddeden oluşan EİÖ için hesaplanan Cronbach alfa iç-tutarlılık katsayıları birinci faktör için .84, ikinci faktör için .69, üçüncü faktör için .64 ve ölçeğin bütünü için ise .81 olarak belirlenmiştir”⁽¹⁸⁾.

Bu araştırma için yapılan geçerlik çalışmasında ise 34 maddeden oluşan EİÖ için hesaplanan Cronbach alfa iç-tutarlılık katsayıları birinci faktör için .88, ikinci faktör için .79, üçüncü faktör için .68 ve ölçeğin bütünü için .80 olarak belirlenmiştir.

Verilerin Analizi

Bayan Futbol oyuncularının epistemolojik inanç düzeylerinin belirlenmesinde, tanımlayıcı istatistik tekniklerinden $\bar{x}$ ve ss değerleri kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Ölçeğin, birinci faktörü olan “Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğuna İnanç (Z=,943; p>0.05)”; ikinci faktörü olan “Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğuna İnanç (Z=,439; p>0.05)”; üçüncü faktörü olan “Tek bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç (Z=,741; p>0.05)”

boyutlarında verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiş ve ikili küme karşılaştırmaları için t testi; üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) kullanılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayarda SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) for Windows 14.0 programında analiz edilmiş, manidarlığı 0.05 düzeyinde sınanmıştır.

BULGULAR

Araştırmaya, üniversitelerini temsilen müsabakalara gelen bayan futsal oyuncuları katılmıştır. Araştırmaya katılan sporcu öğrencilerin, 56 (%51,4)'sının Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde, 28 (%25,7)'inin Antrenörlük Eğitimi bölümünde, 25 (%22,9)'inin Spor Yöneticiliği bölümünde eğitim gördükleri; 49 (%45)'unun 19-21, 60 (%55)'inin 22-24 yaş aralığında oldukları; 17 (15,6)'sinin 1. sınıfa, 35 (%32,1)'inin 2. sınıfa, 45 (%41,3)'inin 3. sınıfa, 12 (%11)'sinin 4. sınıfa devam ettikleri; 99 (%90,8)'unun eğitimde spor aktivitelerinin önemli olduğunu düşündükleri, 10 (%9,2)'unun ise önemli olmadığını düşündükleri belirlenmiştir.

Araştırmanın amacına uygun olarak yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular ise aşağıda tablolarda sunulmuştur.

Tablo 2. Bayan Futsal Oyuncularının Epistemolojik İnanç Düzeylerine Ait N, $\bar{x}$, Ss, Min ve Max Değerler

EİÖ Faktörleri	N	$\bar{x}$	Ss	Min	Max	EİÖ'den Alınabilecek En Düşük ve Yüksek Puanlar
Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğu İnanç	109	37,34	11,83	18,00	83,00	17-85
Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğu İnanç	109	18,30	6,76	8,00	33,00	8-40
Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç	109	33,03	5,61	12,00	44,00	9-45

Tablo 2'de görüldüğü üzere, bayan futsal oyuncularının epistemolojik inanç alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelenmiştir. "Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç" boyutunda sporcuların $\bar{x}=37,34$; "Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç" boyutunda $\bar{x}=18,30$ ve "Tek bir doğrunun var olduğuna inanç" boyutunda ise $\bar{x}=33,03$ puan ortalamasına sahip oldukları belirlenmiştir.

Tablo 3. Bayan Futsal Oyuncularının Bölümlerine Göre Epistemolojik İnanç Düzeyleri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Bölüm	N	$\bar{x}$	Ss	F	p
Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğu İnanç	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	56	37,71	12,74	,061	,941
	Antrenörlük Eğitimi	28	37,14	9,59		
	Spor Yöneticiliği	25	36,76	12,39		
Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğu İnanç	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	56	18,28	7,18	,471	,625
	Antrenörlük Eğitimi	28	17,46	5,69		
	Spor Yöneticiliği	25	19,28	7,02		
Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	56	32,92	5,74	,145	,866
	Antrenörlük Eğitimi	28	32,78	4,96		
	Spor Yöneticiliği	25	33,56	6,17		

Bayan futsal oyuncularının okudukları bölüm değişkenleri ile epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması tablo 3'de

incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda; sporcu öğrencilerin “Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç” ($F_{(106)}=,61$; $p>0.05$), “Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç” ($F_{(106)}=,471$; $p>0.05$), ve “Tek bir doğrunun var olduğuna inanç” ($F_{(106)}=,145$; $p>0.05$), boyutunda bölüm değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 4. Bayan Futsal Oyuncularının Yaşlarına Göre Epistemolojik İnanç Düzeyleri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

	Yaş	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğu İnanç	19-21 yaş	49	37,63	10,74	,225	,822
	22-24 yaş	60	37,11	12,74		
Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğu İnanç	19-21 yaş	49	18,63	6,85	,458	,648
	22-24 yaş	60	18,03	6,73		
Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç	19-21 yaş	49	33,02	5,62	-,027	,978
	22-24 yaş	60	33,05	5,65		

Tablo 4’te bayan futsal oyuncularının yaş değişkenleri ile epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılmasında; sporcu öğrencilerin “Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç” ($t_{(107)}=,225$; $p>0.05$), “Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç” ($t_{(107)}=,458$; $p>0.05$), ve “Tek bir doğrunun var olduğuna inanç” ($t_{(107)}=-,027$; $p>0.05$), boyutunda yaş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 5. Bayan Futsal Oyuncularının Sınıflarına Göre Epistemolojik İnanç Düzeyleri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (Anova) Sonuçları

	Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss	F	p
Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğu İnanç	1. sınıf	17	39,41	15,45	,421	,738
	2. sınıf	35	36,88	9,23		
	3. sınıf	45	36,35	12,10		
	4. sınıf	12	39,50	12,74		
Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğu İnanç	1. sınıf	17	18,58	7,89	,295	,829
	2. sınıf	35	17,60	6,33		
	3. sınıf	45	18,37	6,66		
	4. sınıf	12	19,66	7,29		
Tek Bir Doğrunun Var Olduğuna İnanç	1. sınıf	17	31,70	6,00	1,317	,273
	2. sınıf	35	34,31	5,57		
	3. sınıf	45	32,28	5,77		
	4. sınıf	12	34,00	4,06		

Tablo 5’te bayan futsal oyuncularının sınıf değişkenleri ile epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin bulgular verilmiştir. Bu bulgulara göre; sporcu öğrencilerin “Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç” ($F_{(105)}=,421$; $p>0.05$), “Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç” ($F_{(105)}=,295$; $p>0.05$), ve “Tek bir doğrunun var olduğuna inanç” ($F_{(105)}=1,317$; $p>0.05$), boyutunda sınıf değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

Tablo 6. Bayan Futsal Oyuncularının Eğitimde Spor Aktivitelerinin Önemli Olup Olmadığı Düşüncelerine Göre Epistemolojik İnanç Düzeyleri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

	Aktivite Önemli mi	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Öğrenmenin Çabaya Bağlı Olduğu İnanç	Evet	99	35,84	10,34	-4,523	,000*
	Hayır	10	52,20	15,69		
Öğrenmenin Yeteneğe Bağlı Olduğu İnanç	Evet	99	18,24	6,78	-,292	,771
	Hayır	10	18,90	6,93		
Tek Bir Doğrunun Var olduğuna İnanç	Evet	99	33,40	5,08	2,186	,031*
	Hayır	10	29,40	8,97		

*p<0.05

Bayan futsal oyuncularının eğitimde spor aktivitelerinin önemli olup olmadığını düşünmelerine göre epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması tablo 6'da incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda; sporcu öğrencilerin “Öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç” ($t_{(107)}=-4,523$; $p<0.05$) ve “Tek bir doğrunun var olduğuna inanç” ($t_{(107)}=2,186$; $p<0.05$), boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanırken “Öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç” ($t_{(107)}=-,292$; $p>0.05$), boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bayan futsal oyuncularının epistemolojik inanç düzeylerini belirlemek, epistemolojik inançlarının bazı değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını tespit etmek amacıyla gerçekleştirilen araştırmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Yaptığımız araştırmada bayan futsal oyuncularının epistemolojik inanç alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde, “öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç” boyutundan $37,34\pm 11,83$ puan aldıkları, bu boyuttan alınabilecek en yüksek puanın 85, en düşük puanın 17 olduğu dikkate alındığında sporcuların puan ortalamasının ortaya yakın düzeyde olduğu, bir başka deyişle öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna dair inançlarının gelişmiş düzeyde olduğu söylenebilir.

Schommer-Aikins ve ark. (2003) tarafından yapılan araştırmada, “farklı alanlarda eğitim gören öğrencilerin öğrenmenin hızlı bir biçimde ve çaba harcamaksızın gerçekleşmekten çok çaba gerektiren bir etkinlik olduğuna inandıkları saptamıştır”⁽¹⁹⁾. Benzer bir bulgu, Chan (2003) tarafından “epistemolojik inançlarla öğrenmeye ilişkin yaklaşımların” incelendiği bir araştırmada ortaya konmuştur⁽²⁰⁾. Bu araştırmada Chan (2003), “öğretmen adaylarının, öğrenmenin çabaya bağlı olduğuna inanç boyutlarının; sabit yetenek, otorite ve bilginin kesinliği boyutlarına kıyasla daha yüksek bir ortalamaya sahip olduklarını” bulmuştur⁽²⁰⁾. Araştırma bulgularımızla bu çalışmalardan elde edilen bulgular paralellik göstermektedir.

Sporcuların “öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç” boyutundan $18,30\pm 6,76$ puan aldıkları, bu boyutta alınabilecek en yüksek puanın 40, en düşük puanın 8 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin puan ortalamasının ortaya yakın düzeyde olduğu, bir başka deyişle öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna dair inançlarının gelişmiş düzeyde olduğu söylenebilir.

Sporcuların “tek bir doğrunun var olduğuna inanç” boyutundan ise $33,03\pm 5,61$ puan aldıkları, bu boyutta alınabilecek en yüksek puanın 45, en düşük puanın 9 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin bu boyuttaki inançlarının diğer iki boyut kadar gelişmemiş olduğu söylenebilir (Tablo 2).

Bu bulgu Perry (1968)'nin, "üniversite öğrencilerinin, tek bir doğrunun var olduğuna inançlarının, üniversite eğitimi boyunca bilginin mutlak ve kesin olmayacağı doğrultusunda geliştiğine ilişkin" bulgusuyla paralellik göstermemektedir⁽²¹⁾.

Ancak araştırma bulgularımız, Öngen (2003)'in⁽²²⁾, Yılmaz (2007)'in yaptığı çalışmalar⁽²³⁾ ile Lee (1995)'nin "Koreli yüksek lisans öğrencilerini kapsayan ve öğrencilerin ders kitabı ve akademisyenler gibi epistemolojik otoritelerin baskın rolüne inandıkları sonucunu" bulunduğu çalışması ile paralellik göstermektedir⁽²⁴⁾. Bu sonuç, ülkemizde eğitim sisteminde geleneksel eğitim yaklaşımlarının hakim olduğunu, eğitimcinin otoriter rolde olduğunu, bilginin sorgulanmadan kabullenildiğini vurgulayan literatür bilgisiyle paralellik göstermektedir. Bu bulgular, "tek bir doğrunun var olduğuna inanç" boyutunun gelişiminde, çağdaş eğitim yaklaşımlarının önemini yansıtan bir bulgu olarak değerlendirilmektedir.

Bayan futsal oyuncularının okudukları bölüm değişkenleri ile epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılmasında; sporcu öğrencilerin epistemolojik inanç düzeylerinin her üç boyutunda da bölüm değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 3, $p>0.05$). Yani farklı bölümlerde okuyan sporcu öğrencilerin öğrenmenin bilgiye, yeteneğe ve tek bir doğrunun var olduğuna inançlarının birbirlerinden anlamlı düzeyde farklı olmadığı belirlenmiştir.

Sporcu öğrencilerin epistemolojik inanç düzeyleri arasında bir fark olmamasını; hepsinin şu an eğitim gördükleri bölümü özel yetenek sınavı ile kazanmalarına, hepsinin aynı spor branşını aktif olarak yapıyor olmalarına ve aynı yüksekokul içerisinde her bölüm öğrencisinin bazı dersleri ortak alıyor olmasına bağlayabiliriz.

İlgili alan yazında öğrenim görülen programa göre, araştırma bulgularımızla paralellik gösteren,^(19, 25, 26, 27, 28) ve göstermeyen çalışmalar^(18, 29, 30) mevcuttur.

Bayan futsal oyuncularının yaş değişkenleri ile epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılmasında; sporcu öğrencilerin epistemolojik inanç düzeylerinin her üç boyutunda da yaş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 4, $p>0.05$). 19-21 ve 22-24 yaş aralığında bulunan sporcu öğrencilerin epistemolojik inanç düzeylerinin, birbirinden anlamlı düzeyde farklı olmadığı belirlenmiştir.

Araştırma bulgularımızla paralellik gösteren çalışmalar^(23, 25, 31) olmasına karşın ortaya çıkan sonuç; "literatürde üniversite öğrencilerinin epistemolojik inançları üzerinde yaş değişkeninin önemli bir etken olduğunu ve yaş ilerledikçe epistemolojik inançların geliştiğini vurgulayan çalışmalarla"^(8, 9, 32) tezatlık göstermektedir. Bu durum konunun daha kapsamlı ve farklı araştırma gruplarıyla incelenmesi gerektiğini düşündürmektedir.

Bayan futsal oyuncularının okudukları sınıf değişkenleri ile epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılmasında; sporcu öğrencilerin epistemolojik inanç düzeylerinin her üç boyutunda da sınıf değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 5, $p>0.05$).

Epistemolojik inançlarla ilgili araştırmalarda sınıf düzeyine fazla önem verilme de bölüm ve epistemolojik inançlar arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda aynı zamanda sınıf düzeyi de göz önünde bulundurulmuştur^(32, 33).

Araştırmacılar, "öğrencilerin bilginin ve öğrenmenin doğasıyla ilgili görüşlerinin sınıf düzeyinden etkilendiğini"^(5, 23, 34, 35) ve "eğitim düzeyi arttıkça epistemolojik inançların gelişmişlik düzeylerinin doğrusal bir gelişim izleyerek artacağını belirtmişlerdir"^(8, 10, 21, 30, 36, 37).

Her ne kadar “öğrencilerin epistemolojik inançlarının sınıf değişkenine bağlı olarak belirgin bir gelişme göstermediği” sonucunun elde edildiği bazı araştırmalar^(22, 31, 38) bulunmasına rağmen, yaptığımız çalışmadan elde edilen bulgu, söz konusu araştırmalarda elde edilenlerden farklı ve dikkat çekicidir. Bunu, öğrencilerin futsal sporunda elit düzeyde faaliyet göstermelerine ya da sporcu olmalarına ve araştırma grubunun tamamının bayan olmasına bağlayabiliriz.

Bayan futsal oyuncularının “eğitimde spor aktivitelerinin önemli olup olmadığını” düşünmelerine göre epistemolojik inançların alt boyutlarından aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılmasında; sporcu öğrencilerin “öğrenmenin çabaya bağlı olduğu inanç” ve “tek bir doğrunun var olduğuna inanç” boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanırken ($p < 0.05$); “öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç” boyutunda anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır (Tablo 6, $p > 0.05$).

Sporcu öğrencilerden, eğitimde spor aktivitelerinin önemli olduğunu düşünenlerin ($\bar{x} = 35,84$) “öğrenmenin çabaya bağlı olduğu inanç” boyutları, düşünmeyenlere ($\bar{x} = 52,20$) göre daha gelişmiş düzeydedir.

Sporcu öğrencilerden, eğitimde spor aktivitelerinin önemli olduğunu düşünenlerin ($\bar{x} = 33,40$) “tek bir doğrunun var olduğuna inanç” boyutları, düşünmeyenlere ($\bar{x} = 29,40$) göre daha gelişmemiş düzeydedir.

Tablo 5 gerek anlamlı çıkan bulgulara göre gerekse genel olarak değerlendirildiğinde; “Çağdaş anlayışa uygun olarak, eğitimdeki amacın gerçekleşmesi, bireyin zihinsel eğitimi yanında bedensel eğitimi ile mümkündür. Aslında beden eğitimi ve spor genel eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Eğitim ve beden eğitimi, aynı amaçları paylaşmalı ve amaçlar arasında hiçbir uyumsuzluk olmamalıdır”⁽³⁹⁾, şeklindeki literatür bilgisiyle paralellik göstermektedir.

Sonuç olarak; bayan futsal oyuncularının epistemolojik inanç boyutlarından “öğrenmenin çabaya bağlı olduğu inanç”larının ve “öğrenmenin yeteneğe bağlı olduğuna inanç”larının gelişmiş düzeyde olduğunu “tek bir doğrunun var olduğuna inanç”larının ise diğer iki boyut kadar gelişmemiş olduğunu söyleyebiliriz.

Bayan futsal oyuncularının bölüm, yaş ve sınıf değişkenlerine göre epistemolojik inanç düzeylerinin her üç boyutunda da anlamlı bir farklılığa rastlanmadığını; “eğitimde spor aktivitelerinin önemli olup olmadığını” düşünmelerine göre ise epistemolojik inançların alt boyutlarından “öğrenmenin çabaya bağlı olduğu inanç” ve “tek bir doğrunun var olduğuna inanç” boyutlarında anlamlı bir farklılığa rastlanıldığını söyleyebiliriz.

KAYNAKLAR

1. Hartley K and Bendixen L. D., "Educational Research in the Internet Age: Examining the Role of Individual Characteristics". Educational Researcher. December, 22-26. 2001. http://www.aera.net/uploadedFiles/Journals_and_Publications/Journals/Educational_Researcher/3009/AERA3009_RNC_Hartley.pdf, adresinden 01 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.
2. Kuzgun Y., Eğitimde Bireysel Farklılıklar. İçinde *Eğitimde Bireysel Farklılıklar ve Eğitime Yansımaları*. (Ed.) Kuzgun Y ve Deryakulu D. Nobel Yayınevi, s.1-12, Ankara, 2004.
3. Deryakulu D ve Büyüköztürk Ş., "Epistemolojik İnanç Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması". Eğitim Araştırmaları Dergisi. 2 (8), 111-125, 2002.
4. Deryakulu D., Eğitimde Bireysel Farklılıklar. İçinde *Epistemolojik İnançlar*. (Ed.) Kuzgun Y ve Deryakulu D. Nobel Yayınevi, s.259-288, Ankara, 2004.
5. Eroğlu S. E., Üniversite Öğrencilerinin Epistemolojik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Konya, 2004.
6. Sander P., "Researching Our Students For More Effective University Teaching". Electronic Journal of Research in Educational Psychology. 3 (1), 113-130, 2005.
7. Howard B. C., McGee S., Schwartz N and Purcell S., "The Experience of Constructivism: Transforming Teacher Epistemology". Journal of Research on Computing in Education. 32 (4), 455-465, 2000.
8. Schommer M., "Effects of Beliefs About the Nature of Knowledge on Comprehension". Journal of Educational Psychology. 82 (3), 498-504, 1990.
9. Schommer M., "Comparisons of Beliefs About the Nature of Knowledge and Learning Among Postsecondary Students". Research in Higher Education. 34 (3), 355-370, 1993a.
10. Schommer M., "Epistemological Development and Academic Performance Among Secondary Students". Journal of Educational Psychology. 85 (3), 406-411, 1993b.
11. Schommer M., "The Influence of Age and Education on Epistemological Beliefs". British Journal of Educational Psychology. 68 (4), 551-562, 1998.
12. Schommer M and Walker K., "Are Epistemological Beliefs Similar Across Domains?". Journal of Educational Psychology, 87 (3), 424-432, 1995.
13. Schommer M and Walker K., "Epistemological Beliefs and Valuing School: Considerations For College Admissions and Retention". Research in Higher Education. 38 (2), 173-186, 1997.
14. <http://www.tff.org.tr/default.aspx?pageID=455>, adresinden 01 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.
15. <http://tr.wikipedia.org/wiki/Futsal>, adresinden 01 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.
16. http://www.istanbul.edu.tr/iletim/?page=template-news/detail&int_id=563, adresinden 01 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.
17. <http://www.efespilsenfutsalligi.com/Futsal.aspx?bolum=turkiye>, adresinden 01 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.
18. Deryakulu D ve Büyüköztürk Ş., "Epistemolojik İnanç Ölçeğinin Faktör Yapısının Yeniden İncelenmesi: Cinsiyet ve Öğrenim Görülen Program Türüne Göre Epistemolojik İnançların Karşılaştırılması". Eğitim Araştırmaları Dergisi. 1 (18), 57-70, 2005.
19. Schommer-Aikins M., Duell O. K. and Barker S., "Epistemological Beliefs Across Domains Using Biglan's Classification of Academic Disciplines". Research in Higher Education. 44 (3), 347-366, 2003.
20. Chan Kwok-wai., "Hong Kong Teacher Education Students' Epistemological Beliefs and Approaches to Learning". Research in Education. May, 69, 36-50, 2003.
21. Perry W. G., Patterns of Development in Thought and Values of Students in a Liberal Arts College A Validation of a Scheme. Healt Education. Harvard University, Cambridge, 1968.
22. Öngen, D. (2003). "Epistemolojik İnançlar İle Problem Çözme Stratejileri Arasındaki İlişkiler: Eğitim Fakültesi Öğrencileri Üzerinde Bir Çalışma". Eğitim Araştırmaları Dergisi. 3 (13), 155-163, 2003.
23. Yılmaz A., Hemşirelik Öğrencilerinin Epistemolojik İnançları İle Denetim Odağı Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Öğretimi Anabilim Dalı, İstanbul. 2007.
24. Lee, B., Differences in the Epistemological Beliefs of Korean and American Graduate Students and Their Influence on the Academic Writing Task Written in Korean and English. Ph.D. Dissertation. University of Texas at Austin, 1995.

25. Strobel J., Cernusca D and Jonassen D. H., "Different Majors-Different Epistemological Beliefs?". *Academic Exchange Quarterly*. 12, 208-211, 2004.
26. Braten I and Stromso H. I., "Epistemological Beliefs, Interest, and Gender as Predictors of Internet-Based Learning Activities". *Computers in Human Behavior*. 22, 1027-1042, 2006.
27. Eroğlu S. E. ve Güven K., "Üniversite Öğrencilerinin Epistemolojik İnançlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 16, 295-312, 2006.
28. Karhan İ., İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Epistemolojik İnançlarının Demografik Özelliklerine ve Bilgi Teknolojilerini Kullanma Durumlarına Göre İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. İstanbul, 2007.
29. Aypay A., "Öğretmen Adayı Öğrencilerin Öğrenme ve Öğretme Hakkındaki Epistemolojik İnançları". 8. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu. Sözel Bildiri, 21-23 Mayıs. Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir, 2009.
30. Eren A., Üniversite Öğrencilerinin Genel ve Alan-Odaklı Epistemolojik İnançlarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı. Bolu, 2006.
31. Rakıcioğlu A. Ş., The Relationship Between Epistemological Beliefs and Teacher-Efficacy Beliefs of English Language Teaching Trainees. Master Thesis, Abant İzzet Baysal University, Institute of Social Sciences, Foreign Languages Education, Bolu, 2005.
32. Paulsen, M. B. and Wells, C. T., "Domain Differences in the Epistemological Beliefs of College Students". *Research in Higher Education*. 39 (4), 365-384, 1998.
33. Jehng J. J., Johnson, S. D. and Anderson, R. C., (1993). Schooling and Students' Epistemological Beliefs about Learning. *Contemporary Educational Psychology*, 18 (1), 23-35, 1993.
34. Green D. W. and Parker R. M., "Vocational and Academic Attributes of Students With Different Learning Styles". *Journal of College Student Development*. 30 (5), 395-400, 1989.
35. Reading-Brown M. S. and Hayden R. R., "Learning Styles: Liberal Arts and Technical Training: What's the Difference?". *Psychological Reports*. 64, 507- 518, 1989.
36. Schommer M., Calvert C., Gariglietti G and Bajaj A., "The Development of Epistemological Beliefs Among Secondary Students: A Longitudinal Study". *Journal of Educational Psychology*. 89 (1), 37-40, 1997.
37. Marrs, H. (2005). Culture, Epistemology and Academic Studying. Ph.D. Dissertation. Kansas State University, Kansas, 2005.
38. Erdem M., Yılmaz A ve Akkoyunlu B., "Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Özyeterlik İnançları ve Epistemolojik İnançları Üzerine Bir Çalışma". International Educational Technology Conference (IETC). Sözlü Bildiri, 6-8 Mayıs. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir, 2008. ietc2008.home.anadolu.edu.tr/ietc2008/133.doc, adresinden 01 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.
39. Tamer K ve Pulur A., *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Kozan Ofset, s.55, Ankara, 2001.